

Tilburg University

De structurele productiviteit groeit niet meer

van Schaik, A.B.T.M.

Published in:
Het Financieele Dagblad

Publication date:
2002

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
van Schaik, A. B. T. M. (2002). De structurele productiviteit groeit niet meer. *Het Financieele Dagblad*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

De structurele productiviteit groeit niet meer

Ton van Schaik

© Het Financieele Dagblad, 01-02-02

Dit voorjaar zullen de verwachtingen over de economische groei een belangrijke rol spelen in de onderhandelingen over een nieuw regeerakkoord. Het Centraal Planbureau heeft laten weten dat de structurele groei in de komende kabinetsperiode waarschijnlijk hoger zal zijn dan in het afgelopen decennium. Dit optimisme is gebaseerd op een analyse van de trend in de arbeidsbesparende technische vooruitgang van de marktsector tussen 1970 en 2000.

Trendmatig gezien is de groei sinds het midden van de jaren zestig afgenomen, maar sinds het begin van de jaren negentig is de groei stabiel en de laatste jaren heeft deze zelfs de neiging te stijgen. Het Planbureau schrijft dit laatste vooral toe aan productiviteitsstijgingen in de commerciële dienstensector, waarbij post, telecom en computerservicebureaus, samen de ict-sector, de drijvende kracht zijn.

Er zijn echter redenen om aan het optimisme van het Planbureau te twijfelen. Dat heeft de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (Oeso) in haar landenrapport over de Nederlandse economie laten doorschemeren.

Volgens mij is er eerder sprake van een vertraging in de trendmatige groei. Dat volgt uit een vergelijking van de prestaties van 44 bedrijfstakken in de periode 1996-2000 met die in de periode 1993-1996. In de vele rapporten die het Planbureau de laatste tijd over het productiviteitsvraagstuk heeft uitgebracht, wordt zo'n analyse niet gemaakt. De samenhang tussen werkgelegenheid en productie is positief. Een hogere groei van de productie leidt tot een hogere groei van de werkgelegenheid. Toch is er een belangrijk verschil tussen de perioden. In de periode 1993-1996, zou bij een nulgroei van de productie de groei van de werkgelegenheid zijn afgenomen, terwijl de groei van, de werkgelegenheid in de periode 1996-2000 gelijk zou zijn gebleven. Met andere woorden, de groei van de structurele arbeidsproductiviteit is in de tweede helft van de jaren negentig verdampt, terwijl die in de eerste helft van de jaren negentig nog positief was.

Zoals de Oeso schrijft, heeft Nederland de afgelopen tien jaar een hoge economische groei kunnen realiseren door een flinke toename van het arbeidsaanbod. Maar die truc kan de komende tien jaar niet nog eens worden toegepast, met name omdat de werkloosheid tot een minimum is gedaald en het onbenutte arbeidspotentieel, zoals WAO'ers, maar moeilijk naar de arbeidsmarkt kan worden gelokt. Nederland zal het dus vooral moeten hebben van een snellere stijging van de structurele arbeidsproductiviteit en daar ziet het gelet op de jongste ontwikkelingen niet naar uit.

Kortom, er is alle reden om de recente waarschuwingen van de Oeso niet in de wind te slaan. Bij de onderhandelingen over een nieuw regeerakkoord dient het Nederlandse productiviteitsprobleem bovenaan de agenda te staan.

Ton van Schaik is hoogleraar algemene economie KUB Tilburg.